

NIEUWSBRIEF GGZ BERAAD OVERIJSSSEL **INTERVIEW & ACHTERGROND**

Deze bijlage behoort bij de Nieuwsbrief van stichting GGZ Beraad Overijssel van 23 november 2020. De bijlage bevat interviews, opinie & achtergrond en telt 5 pagina's.

TERUGBLIK OP MIDDAG OVER 'AUTISME EN DE ZOEKTOCHT NAAR JE GENDER-ID'

Op 20 september organiseerde Dimence in Deventer een refereermiddag over 'autisme spectrum stoornissen (ASS) en comorbide genderproblematiek'. Dat is medische taal voor mensen met autisme die soms wat vaker en langer zoeken naar wie ze zijn qua geslacht of geaardheid dan mensen zonder autisme.

Er was veel belangstelling voor de bijeenkomst, die gericht was op zorgprofessionals. De nieuwsbrief kijkt terug op de middag met initiatiefnemer Dirk-Jan van Dijk (53). Hij werkt als woonbegeleider in Lorna Wing, de autisme kliniek van Dimence in Deventer. Hij hoop dat de middag in herhaling gaat, maar dan voor cliënten en naasten. Volgens hem zijn zijn open gesprekken een voorwaarde om het taboe te doorbreken. "Ik maak me nu hard voor gender-neutrale toiletten."

1. Wat was de aanleiding voor de bijeenkomst?

"Ik merkte dat er bij Lorna Wing veel cliënten zijn die twijfelen aan of worstelen met hun genderidentiteit. Na een voorlichting van de NVA in Zwolle vond ik het nodig om hier meer informatie over te krijgen en dit te delen met zorgprofessionals. Die avond van de NVA ging over ASS & Seksualiteit waarbij ook genderdysforie veelvuldig aan bod kwam. De cijfers lieten ook zien dat genderdysforie bij mensen met ASS veel vaker voor komt dan bij mensen zonder ASS.

Ik vond het belangrijk dat er aandacht besteed zou worden aan dit onderwerp. Zo is het idee ontstaan om een voorlichtingsmiddag te organiseren en hier diverse gastsprekers voor uit te nodigen."

2. Kun je iets vertellen over hoe de bijeenkomst is gerealiseerd?

"Ik heb zelf in de voorbereidende fase al contact gehad met ervaringsdeskundige Marvel Harris en met Ivan Henczyk, oprichter en landelijk coördinator Autiroze. Jos Boer – hij is verpleegkundig specialist in opleiding - heeft het uiteindelijke programma van de refereermiddag vormgegeven. De middag zou eigenlijk in maart 2020 plaatsvinden maar is vanwege Corona verzet naar 10 september. Vanwege de vele aanmeldingen is er gekozen voor 50 deelnemers in de zaal. De overige deelnemers hebben de middag online via livestream kunnen volgen."

3. Wat was uiteindelijk het programma van de bijeenkomst?

“Door het aanbod van de sprekers was het een mooi totaalbeeld. Marvel Harris vertelde over zijn transitie en deed zijn levensverhaal. Marvel liet fragmenten zien uit zijn documentaire *Inner Journey into Manhood*. Ivan Henczyk vertelde over de ‘dubbele kast’ van autisme en LHBTI. Hij sprak over hoe Autiroze tot stand is gekomen en wat Autiroze kan betekenen als organisatie en onderdeel van COC Nederland. Aan de hand van statistieken liet Ivan zien hoe de verschillen zijn bij mensen met en zonder autisme in combinatie met genderproblematiek.

Annelies Spek is klinisch psycholoog en senior onderzoeker bij het Autisme Expertisecentrum. Zij sprak over het feit dat mensen met autisme veel meer moeite hebben om hun identiteit te ontwikkelen. Zij hebben veel meer kans op traumatische ervaringen en ervaren meer problemen in de relatievorming. Dit kan leiden tot een gevoel van ‘basis-onveiligheid’ dat de identiteitsontwikkeling in de weg kan zitten. Het heeft gevolgen voor begeleiding en behandeling.

Arts-onderzoeker kinder- en jeugdpsychiatrie Anna van der Miesen van het UMC sprak met name over de mogelijke verbanden tussen ASS en genderdysforie en de oververtegenwoordiging van kenmerken van genderdysforie bij mensen met ASS. De laatste spreekster Anouk Balleur-Van Rijn is klinisch psycholoog bij Youz in Gorinchem. Zij is vanaf 2013 werkzaam met mensen met autisme met als bijzonder aandachtsgebied genderdysforie. Anouk vertelde met name over haar ervaringen en onderzoeken van de afgelopen jaren op dat gebied.”

4. *Wat viel je op tijdens de bijeenkomst?*

“De grote belangstelling voor dit onderwerp en de betrokkenheid en leergierigheid van de deelnemers tijdens deze refereermiddag.”

5. *Wat vond je het meest indrukwekkend?*

“Het persoonlijke verhaal van Marvel Harris als ervaringsdeskundige; de behoefte die hij altijd heeft gehad en het gemis aan betrokkenheid en openheid van hulpverleners. Ook gaf hij tools op welke manier hulpverleners een gesprek kunnen aangaan en welke dingen helpend zijn en welke niet in de hulpverlening op het gebied van LHBTI-issues.”

6. *Wat heb je zelf meegenomen van de middag?*

“Meer kennis en openheid over genderdysforie. En dat het belangrijk is om het gesprek aan te gaan en het taboe te doorbreken.”

7. *Hoe verklaar jij de belangstelling voor het onderwerp?*

“Er is niet of nauwelijks aandacht voor terwijl de cijfers laten zien dat genderdysforie en ASS heel vaak gepaard gaan.”

8. *Heb je nog ideeën voor een vervolg?*

“De refereermiddag is in zijn geheel gefilmd en delen daaruit kunnen gebruikt worden tijdens themadagen of voorlichtingen. Daarnaast zou het mooi zijn als deze refereermiddag ook voor cliënten en hun naasten gegeven kan worden. AutiRoze is

bezig met een locatie in Deventer en zoekt hiervoor ervaringsdeskundige vrijwilligers. Het zou mooi zijn als cliënten zich hierbij kunnen aansluiten, eventueel zelfs als vrijwilliger. Op mijn afdeling blijft dit onderwerp op de agenda. Ik ga me hard maken om als start de gender-neutrale toiletten te introduceren. En Seksualiteit en LHBTI als voorlichting of training aan te bieden aan cliënten.”

Meer info o.a. via: www.marvel-harris.com www.autiroze.nl www.autismeoverijssel.nl

VERVOLG OP EVALUATIE 5 JAAR SOCIAAL DOMEIN DOOR PLANBUREAU...

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) doet ook een aantal **aanbevelingen**.
Wat kan het Rijk doen om gemeenten te helpen bij de ondersteuning?

Reken jezelf niet rijk

Gemeenten kunnen niet zomaar goedkoper werken (dan het Rijk). Daarnaast leidt investeren in preventie en lichte voorzieningen, zoals sociale wijkteams, niet onmiddellijk tot afname van het gebruik van zware en dure voorzieningen.

Werk op rijksniveau beter samen

De drie gedecentraliseerde wetten verschillen behoorlijk in karakter. Dat komt deels doordat ze door verschillende ministeries ontwikkeld zijn. Dat maakt de uitvoering ingewikkeld; zorg ervoor dat de wetten meer op elkaar zijn afgestemd.

Houd het sociaal domein breed

Het lukt de gemeenten vaak goed om verbinding te leggen met andere onderdelen van het sociaal domein. Zo hebben burgers, sociaal werkers en ambtenaren ook veel te maken met schuldhulpverlening, (passend) onderwijs en medische of langdurige zorg. Het is belangrijk om samenwerking over die schotten heen te realiseren, waarbij duidelijk moet zijn waar de regie is belegd.

Verminder complexiteit van regelgeving

Het sociaal domein is - nog steeds - een complex systeem voor veel betrokken partijen. Burgers weten niet altijd waar ze hulp kunnen krijgen. Grotere zorgaanbieders krijgen hogere administratieve lasten, omdat ze moeten samenwerken met meerdere gemeenten in plaats van één centraal orgaan. Er is meer aandacht nodig voor goede informatie en eenvoudiger procedures.

Bron: nieuwsbericht 16 november op www.scp.nl

ZWOLLE BLIKT TERUG OP FAILLISSEMENT IN JEUGD GGZ: “OVERNAME KAN OOK”

Op 9 november staat een deel van de Zwolse gemeenteraad stil bij het faillissement van de regionale GGZ-aanbieder Pro Juventus. De informatienota over de afwikkeling stond eerder als hamerstuk op de agenda, maar een aantal partijen wil toch meer weten over het proces. Is het gelukt om alle jeugdige patiënten ergens anders onder te brengen? En kunnen we eerder ingrijpen bij zorgaanbieders die het financieel moeilijk hebben?

Voor de informatieronde van 9 november zijn medewerkers uitgenodigd van het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland. Als inkopers voor de gemeenten waren zij ook betrokken bij de ‘continuïteit van zorg’ voor alle jonge cliënten. Een lid van het escalatieteam kijkt op 9 november in zijn berichten-box, en ziet dat het aantal mailtjes over de afhandeling van de zaak op 1300 staat.

Reconstructie

Jeugdhulpaanbieder Pro Juventus is in 2009 opgericht en groeit snel, met locaties in Wijhe, Wezep en Kampen. Begin 2020 zijn er zo'n 500 jeugdigen in behandeling, waaronder 200 uit Zwolle.

In mei 2019 constateert het RSJ IJsselland voor het eerst financiële problemen. In augustus komt Pro Juventus met een reorganisatieplan; het escalatieteam van RSJ IJsselland volgt de uitvoering hiervan. In oktober zoekt de bestuurder van Pro Juventus naar potentiële overnamekandidaten. Het escalatieteam heeft dan al zoveel zorgen, dat het contact legt met de landelijke zorginspectie. Een onderzoek concludeert in februari dit jaar dat de administratie en de sturing bij Pro Juventus niet op orde is. Er volgt een verplichting tot verbetering van de zorg, met als sanctie een dwangsom. Nog diezelfde maand laat de bestuurder weten geen toekomst meer te zien voor Pro Juventus. Hij gaat akkoord met beëindiging van de overeenkomst met de gemeenten en werkt mee aan de overdracht van de cliënten, die - waar mogelijk - hun hulpverlener kunnen behouden.

Inter-Psy is een grote GGZ-aanbieder uit het Noorden, die aast op uitbreiding van zijn werkgebied. Deze organisatie neemt de huur van twee locaties over en neemt 20 resterende hulpverleners in dienst. Uiteindelijk neemt Inter-Psy de hulpverlening over van 133 van de 200 Zwolse kinderen en jongeren. In de evaluatie schrijft de gemeente dat ze nog niet kan zeggen welke zorginhoudelijke gevolgen het faillissement van Pro Juventus heeft gehad.

Conclusie

Een conclusie van de nota is dat gemeenten, als opdrachtgever van jeugdhulp, zeer alert moeten zijn op de financiële situatie van aanbieders. Want Pro Juventus is geen uitzondering: "Momenteel zijn we met vijf aanbieders in gesprek over financieel risicodragende situaties". In een eerder stadium is een grote aanbieder zelfs gered van omvallen, zo valt te lezen, door goede afspraken te maken.

Toch zal de gemeente niet alles doen om een zorgorganisatie in de benen te houden. Deze les heeft Zwolle geleerd van dit dossier: "Het faillissement van Pro Juventus toont aan dat een aanbieder bij grote financiële problemen niet altijd 'gered' kan en hoeft te worden en dat tegelijkertijd de continuïteit van hulpverlening gewaarborgd kan blijven."

Het ironische is dat Pro Juventus ook een groep volwassenen in behandeling had. Omdat 'volwassen ggz' niet valt onder de geldstroom en verantwoordelijkheid van de gemeente, is over het lot van deze cliënten weinig openbare info te vinden.

RAADSLID SLUIJER: "BELEVING VAN BEWONERS IS ANDERS DAN VAN SYSTEEM"

De Zwolse politiek zette de situatie rond Pro Juventus dus nog één keer op de agenda op 9 november. Blijkbaar vond een aantal partijen het de moeite waard om terug te blikken, om meer details te weten en om ervan te leren.

De redactie van de Nieuwsbrief schreef de aanwezige (burger-) raadsleden aan. We nodigden hen uit om op te schrijven hoe ze de sessie beleefd hadden: wat ging er door je heen, wat dacht je, wat snapte je en wat niet.

We wisten niet wie op onze brede vraag zou antwoorden. Bert Sluijer van de SP reageerde. Lees hieronder zijn bevindingen.

“Wat mij niet verbaasde, maar wel opviel, is dat in de ambtelijke stukken meerdere malen wordt benadrukt dat de zorgcontinuïteit niet in gevaar is geweest. Toen ik het aan de moeder van twee kinderen vroeg die hulp ontvingen, bleek zij dat zelf toch heel anders te ervaren. Dat zegt wel iets over het verschil in beleving tussen het systeem en de professionals enerzijds en de mensen om wie het gaat anderzijds.”

“Ook viel mij op dat organisaties als het Sociaal Wijk Team, vooraf eigenlijk niets in de gaten hebben gehad. Ik vond het oprecht dat ze hier eerlijk antwoord op gaven. En dat zij voortaan nadrukkelijker op signalen gaan letten en daarop handelen. De jongeren hadden al langer te maken met wisselingen van behandelaar en intern gedoe. Pas daarna komen financiële en organisatorische problemen aan het licht bij de zorgverlener. Opnieuw een aanwijzing, dat luisteren naar degenen die de zorg ontvangen en hun signalen serieus nemen, van doorslaggevend belang kan zijn bij het vroegtijdig ondervangen van problemen bij een zorgverlener.”

“Wat mij verbaasde, was het feit dat pas in februari 2020 de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd concludeert dat de hulpverlening van Pro Juventus niet aan de normen voldeed. Dat was dus in dezelfde maand dat Pro Juventus zélf diens faillissement aan heeft gevraagd. De conclusie van het IGJ lijkt daarmee te komen bij een verdronken kalf in een gedempte put.”

“De kreet '*de zorg is geen markt*' spookte die informatieavond meerdere keren door mijn hoofd. Want waar ik ook na deze informatieronde niet gerust op ben, is hoeveel invloed we werkelijk nog hebben op het moment dat een zorgverlener zijn zaakjes niet op orde heeft. Ondanks alle instrumenten die het RSJ heeft om vroegtijdig problemen te signaleren en ondanks de bevoegdheden van de IGJ, kon men het tij hier niet keren. Daar stelt het RSJ tegen over dat dit in meerdere andere gevallen wel gelukt is. Je zou dat als geruststellend kunnen zien. Van de andere kant bekeken, is dat helemaal geen geruststelling.”

“Dat het al meerdere keren tot begeleiding, ingrijpen en bijsturen moest komen en daardoor (net wel) goed ging, toont de kwetsbaarheid van dit deel van het zorglandschap. Iets waar we blijvend alert op moeten zijn.”

Een hartelijke groet,
Bert Sluijer
Gemeenteraadslid SP Zwolle

NIEUWSBRIEF GEMIST? LEES HEM TERUG!

De Nieuwsbrief van het GGZ Beraad ontvang je eens in de 3 tot 5 weken in de mail. Het kan handig zijn om een vorige editie nog eens terug te lezen.

Je vindt de Nieuwsbrief op de volgende websites:

- www.ggzberaad.nl >>> nieuws >>> nieuwsbrieven
- www.seniorenplatform-steenwijkerland.nl >>> nieuwsbrieven >>> ggz beraad
- www.autismeoverijssel.nl >>> nieuws >>> dag van verschijnen

Reageren op de Nieuwsbrief, of heb jij kopij? Mail naar info@ggzberaad.nl

Een keer een overleg van het bestuur bijwonen? Mail naar s.hofstra@ggzberaad.nl